کوتاه از جامعه

ایرانی‌ها و اتباع در یک مدرسه درس می‌خوانند

رضوان حکیم‌زاده، معاون آموزش ابتدایی آموزش و پرورش گفت: در شیوه‌نامه‌ای که به مدارس سراسر کشور ارسال شده، تاکید شده است که هیچ‌گونه تبعیضی بین اتباع خارجی و ایرانی در فضای آموزشی نباید وجود داشته باشد.

وی افزود: می‌توانم این خبر خوشحال‌کننده را بدهم که با پیگیری‌های صورت گرفته و تعاملات آموزش و پرورش با وزارت کشور، مشکلات گذشته درباره پذیرش نشدن فرزندان اتباع برای تحصیل در مدارس ایرانی رفع شد و دستورالعملی به تصویب رسید تا امسال برای اتباع خارجی و ثبت‌نام آنها کمترین چالش ایجاد شود. /مهر

مهلت ثبت‌نام کتاب‌های درسی تمدید شد

دانش‌آموزان دوره ابتدایی و متوسطه و دانش‌آموزان دوره اول متوسطه استعداد درخشان تا ۱۶ تیر برای ثبت‌نام کتاب‌های درسی مهلت دارند.

همچنین سامانه فروش و توزیع موادآموزشی برای ثبت‌نام کتاب‌های دانش‌آموزان پایه اول دوره ابتدایی و پایه دهم متوسطه بین روزهای ۲۳ تیر تا ۱۶ شهریور فعال خواهد شد. ثبت‌نام کتاب‌های درسی در سامانه فروش و توزیع مواد آموزشی به نشانی irtextbook.ir انجام می‌شود. کتاب‌های درسی دوره اول متوسطه (پایه‌های ۷، ۸ و ۹) از طریق کتاب فروشی‌های مجاز در شهریور قابل دریافت است و نیاز به ثبت‌نام در سامانه نیست. /جام‌جم

۶/۵ میلیون موتورسوار گواهینامه ندارند

کمال هادیانفر، رئیس پلیس راهورناجا گفت: از ۱۱ میلیون موتورسیکلت سوار تقریبا ۴/۵ میلیون نفر گواهینامه موتورسیکلت دارند که به این ترتیب ۶/۵ میلیون نفر بدون گواهینامه تردد می‌کنند.

وی درباره چرایی این موضوع افزود: این‌که این تعداد از موتورسیکلت‌سواران گواهینامه موتور ندارند، چند دلیل دارد. شاید یکی از دلایل آن گرانی گواهینامه موتورسیکلت باشد و دلیل دیگر نبود آموزشگاه‌هایی برای آموزش و امتحان گرفتن برای اخذ گواهینامه باشد. البته دلایل دیگری از جمله در دسترس نبودن آموزش‌دهنده و سنگین بودن آیین‌نامه موتورسیکلت نیز می‌تواند در بی‌میلی افراد دخیل باشد. /مهر

واکسیناسیون رایگان برای تمامی گروه‌های هدف

ایرج حریرچی، معاون کل وزارت بهداشت گفت: ارائه خدمات واکسیناسیون برای تمامی گروه‌های هدف، صرف‌نظر از قومیت و ملیت و به شکل رایگان و طبق استانداردهای بین‌المللی در صدر اولویت‌های وزارت بهداشت قرار دارد.

وی افزود: پاك شدن کشور از فلج اطفال، حذف کزاز نوزادی و اخیرا حذف گردش ویروس بومی سرخك و سرخجه، کنترل همه‌گیری‌های دیفتری و سیاه‌سرفه و تغییر وضعیت اپیدمیولوژیکی بار بیماری هپاتیت B از شیوع متوسط به شیوع کم از جمله دستاوردهای برنامه ایمن‌سازی بوده است. /جام‌جم

فراخوان برای تشکیل پرونده الکترونیك سلامت

محمد شریعتی، رئیس مرکزمدیریت شبکه وزارت بهداشت از همه مردم دعوت کرد با مراجعه به پایگاه‌های بهداشتی و مراکز جامع خدمات سلامت در سراسر کشور اطلاعات‌شان را ثبت و تکمیل کنند. /ایسنا

۴۹۹ هزار کودك کار در ایران

پیروز حناچی، شهردار تهران گفت: براساس داده‌های مرکز آمار وزارت کار از ۹ میلیون کودك، ۴۹۹ هزار نفر در حوزه کار فعال هستند. وی افزود: شهرداری به لحاظ قانون وظیفه‌ای در قبال کودکان کار ندارد و بهزیستی و سایر دستگاه‌ها متولی آن هستند، ولی ما خود را مسؤول اجتماعی در این زمینه می‌دانیم و در کنار متولیان فعالیت می‌کنیم. شهردار تهران ادامه داد: مساله کار کودك ارتباط مستقیم با فقر در خانواده دارد. / جام‌جم

وام ۵۰ میلیونی برای مددجویان کارآفرین

حجت‌ا... عبدالملکی، معاون اشتغال و خودکفایی کمیته امداد گفت: امسال سقف تسهیلات کمیته امداد برای مددجویان کارآفرین به ۵۰ میلیون تومان افزایش یافته و از هفته آینده پرداخت می‌شود. وی با بیان این‌که این تسهیلات از سه محل پرداخت می‌شود، افزود: یك محل تسهیلات بانکی است که در تبصره ۱۶ قانون بودجه کل کشور به شبکه بانکی تکلیف شده است و امسال ۳۵۰۰ میلیارد تومان به مددجویان کمیته امداد تسهیلات اشتغال پرداخت می‌شود. / فارس

کافه‌بازار به‌تازگی برای تسهیل دسترسی کودکان به محتوای مناسب «بازارکودک» را به مجموعه‌اش اضافه کرده است

عکس: جام‌جم

راهبرد جدید آموزش و پرورش، استفاده از ظرفیت نرم‌افزارهای آموزشی بومی است

درس و مشق مجازی

میثم اسماعیلی

جامعه

ضریب نفوذ بالای فناوری‌های نوین میان جامعه ایرانی همیشه با مخاطرات و نگرانی‌هایی همراه بوده است، اما در بخشی از سیاست‌گذاری‌های کلان هم در کنار این نگرانی‌های موجود نگاهی وجود داشته مبنی بر لزوم و استفاده از این فضای جدید در پیاده کردن همان سیاست‌ها، نگاهی که حالا دبیرکل شورای‌عالی آموزش و پرورش هم از آن به عنوان استراتژی آموزش و پرورش یاد می‌کند. مهدی نوید ادهم می‌گوید: «استراتژی آموزش و پرورش استفاده از ظرفیت‌های نرم‌افزارهای آموزشی بومی و حمایت از این نوع سرمایه‌گذاری‌هاست؛ مشروط به این‌که ضوابط و اصول تعلیم و تربیت مورد نظر آموزش و پرورش در این نرم‌افزارها لحاظ شود.» تقریبا میان کارشناسان این حوزه لزوم استفاده از نرم‌افزارهای چند رسانه‌ای تایید شده است به این مفهوم که بسیاری از آنها بر این باورند آموزش و پرورش با وجود حدود ۱۳ میلیون دانش‌آموز مجبور است از این فضا بهره ببرد، اما با همه قابلیت‌های مستتر در این فضا و البته جذابیت فراوان آن برای دانش‌آموزان بحث بر سر اثربخشی این سیاست در نظام آموزشی است، حالا که همه کارشناسان بر این باورند که این فضا قابلیت چنین تغییری دارد سوال اینجاست که این قابلیت چقدر اثر بخش است؟ سوالی که در این گزارش جمع و جور در پی یافتن پاسخ به آن بودیم.

نوید ادهم: در کلان قضیه ما حامی سرمایه‌گذاری در حوزه نرم‌افزارهای آموزشی و یا بسترهای حامی آنها هستیم و علاوه بر این‌که از این نرم‌افزارها استفاده می‌کنیم استفاده از آن را نیز به همکاران خود توصیه کردیم مشروط به آن‌که استانداردهای مورد نظر آموزش و پرورش را لحاظ کنند

آیا آموزش و پرورش ناچار به استفاده از ظرفیت‌های فناوری است؟ پاسخ به نظر بدیهی است و دلایل این بدیهی بودن فراوان. حتی در لابه‌لای حرف‌های مهدی نوید ادهم هم می‌توان به بدیهی بودن این پاسخ رسید. آن‌قدر که او معتقد است اگر آموزش و پرورش نتواند استفاده بهینه‌ای از این ظرفیت داشته باشد با مشکلات بزرگی رو به رو خواهد بود. او می‌گوید: در حال حاضر استفاده از نرم‌افزارهای آموزشی به طور اخص و تقویت مهارت‌های استفاده از فناوری به طور اعم، به ضرورت اجتناب ناپذیری در نظام آموزشی تبدیل شده است و چنانچه آموزش و پرورش نتواند با تغییر و تحولات لازم همپای تحولات تکنولوژیك پیش برود، قطعا با مشکلات جدی مواجه خواهد شد.

دبیرکل شورای‌عالی آموزش و پرورش با اشاره به ظرفیت‌هایی نظیر «بازار کودك» که فضای مجازی به‌تازگی برای تسهیل دسترسی کودکان به محتوای مناسب برای سن آنها و ارائه نرم‌افزارهای حوزه آموزشی و سرگرمی ویژه کودکان ایجاد کرده است، عنوان می‌کند: قطعا بخشی از میلیون‌ها نفری که در این فضا فعال هستند، دانش‌آموزانند؛ البته ناگفته نماند استفاده از این نرم‌افزارها تنها مختص به کودکان نیست. نوجوانان، جوانان و بزرگسالان نیز از این نرم‌افزارها بهره می‌گیرند و به طور طبیعی اکثر خانواده‌ها درگیر این قضیه هستند و از این ظرفیت‌ها استفاده می‌کنند.

پیشنهادی برای کمك به رشد محتوا

در همین راستا، مدیرعامل پلتفرم موبایلی «بازار» برای همکاری با آموزش و پرورش اعلام آمادگی کرده است. امین امیرشریفی با اشاره به رویکرد مثبت مسؤولان آموزش و پرورش به نرم‌افزارهای حوزه تعلیم و تربیت کودکان می‌گوید: طرح موضوعات این‌چنینی نشان می‌دهد نگاه مسؤولان ما به بحث آموزش در دنیای امروز تغییر کرده و به سمت‌وسوی خوبی در حال حرکت است؛ با توجه به این‌که تعداد زیادی از کاربران کافه بازار را قشر دانش‌آموز تشکیل می‌دهند، می‌توان از همین ابزار برای آموزش استفاده کرد.

وی عنوان می‌کند: تا این لحظه حدود ۲۷ هزار نرم‌افزار آموزشی در بازار ارائه شده اما نیاز است در حوزه کودکان فعالیت بیشتری صورت بگیرد چراکه این حوزه بسیار گسترده است؛ البته فقط برنامه‌های دسته آموزش نیست که جنبه آموزشی دارد، حتی بازی‌ها هم اثرات جدی در آموزش دارند که می‌توان روی آنها هم کار کرد.

امیرشریفی می‌افزاید: در مقابل، آموزش و پرورش هم می‌تواند از تولیدکنندگان محتوا حمایت‌های مالی و معنوی به عمل آورد؛ کم کردن هزینه‌های تولید محتوا، سرعت بخشیدن به روند دریافت مجوزهای این حوزه و در اختیار قرار دادن منابع و دانشی که در آموزش و پرورش قرار دارد، جزو کارهایی است که به‌خوبی از عهده وزارت آموزش و پرورش برمی‌آید.

محمد دیمه ور، معاون پیشین آموزش ابتدایی وزارت آموزش و پرورش هم معتقد است جذابیت‌های نهفته در این ظرفیت‌های فناوری آموزش و پرورش را مجبور به استفاده از آن می‌کند. البته که او در گفت‌وگویش با جام‌جم نگرانی‌هایی هم مبنی بر مدیریت درست از این فضا دارد و می‌گوید: در روند یادگیری به نوعی مجبوریم به سمت استفاده از این ظرفیت‌ها برویم. اما حتما باید بدانیم که محیط یادگیری که مبتنی بر استفاده از این رسانه‌هاست باید مدیریت شده باشد. در همه جای دنیا یادگیری این چنینی وقتی صورت می‌گیرد دانش‌آموزان تنها به تعدادی از سایت‌ها و نرم‌افزارهایی دسترسی دارند که نظام آموزشی آنجا آنها را تعیین کرده است.

این استاد دانشگاه فرهنگیان معتقد است استفاده از این ظرفیت می‌تواند محدود به دانش‌آموزان در روند فرآیند یادگیری نماند و بیش از آن معلمان هم از این ظرفیت استفاده کنند.

دیمه ور: در روند یادگیری به نوعی مجبوریم به سمت استفاده از ظرفیت فضای مجازی برویم. اما حتما باید بدانیم که محیط یادگیری که مبتنی بر استفاده از این رسانه‌هاست باید مدیریت شده باشد

جذابیت فناوری برای دانش‌آموز

هرچند پیش از این هم صحبت استفاده از فضای مجازی در نظام آموزشی به گوش می‌رسید اما حالا و با توجه به حرف‌های مهدی نویدادهم این تصمیم در ریل اجرایی افتاده است. آن‌طور که از حرف‌های دبیرکل شورای‌عالی آموزش و پرورش می‌توان متوجه شد شورای‌عالی آموزش و پرورش مصوبه‌ای تحت عنوان «ساماندهی منابع آموزشی و تربیتی» دارد که بخشی از آن ناظر به استفاده از ظرفیت‌های نرم‌افزارهای بومی است. او می‌افزاید: در کلان قضیه ما حامی سرمایه‌گذاری در حوزه نرم‌افزارهای آموزشی یا بسترهای حامی آنها هستیم و علاوه بر این‌که از این نرم‌افزارها استفاده می‌کنیم، استفاده از آن را نیز به همکاران خود توصیه کردیم مشروط به آن‌که استانداردهای مورد نظر آموزش و پرورش را لحاظ کنند.

به نظر می‌رسد هرچند کند اما آموزش و پرورش تصمیمی راسخ بر تغییر نظام سنتی آموزش دارد. سیستم آموزش سنتی در ایران کتاب‌محور است و حالا با ورود فناوری‌های نوین به حوزه نظام آموزشی عملا انحصار کتاب‌محور بودن در این نظام شکسته می‌شود و کتاب تبدیل می‌شود به یکی از ظرفیت‌های ارائه محتوا در نظام آموزشی و جایش را به محتواهایی می‌دهد که انگار جاذبه بیشتری دارند. محمد دیمه‌ور هم که سابقه معاونت آموزش ابتدایی وزارت آموزش و پرورش را در کارنامه دارد این نکته را تایید می‌کند.

او می‌گوید: حدود ۷۵ درصد ظرفیت یادگیری دانش‌آموزان از طریق بینایی است و ۱۳ درصد از طریق شنوایی، به این مفهوم که نزدیك ۸۸ درصد از ظرفیت داده‌های ورودی به مغز را بینایی و شنوایی عهده‌دار هستند. فارغ از بحث جذابیت این حوزه برای دانش‌آموز باید به نقش تعاملی دانش‌آموزان در این قابلیت هم اشاره کرد، به این مفهوم که در این نظام دیگر دانش‌آموز فقط مصرف‌کننده نیست و می‌تواند در تولید محتوا هم نقش داشته باشد.

توسعه، یك عملیات پارتیزانی نیست

محمد مراد بیات، کارشناس فضای مجازی نیز معتقد است با آگاهی از تغییر محیط و فضای زیستی‌مان باید همه کسب و کار و مدل‌های کاری و سیاست‌هایمان را به سمت فناوری اطلاعات سوق بدهیم که اگر این اتفاق نیفتد به مفهوم یك عقب‌ماندگی تاریخی از آن یاد خواهد شد. او به جام‌جم می‌گوید: مولفه‌های توسعه‌یافتگی در روزگار کنونی تغییر پیدا کرده‌است و حالا این مولفه‌های توسعه‌یافتگی در هر حوزه‌ای فناوری اطلاعات و ارتباطات است. بی‌تردید پیشران حوزه آموزش به عنوان سرآمد این امر که عصر دانش است هم باید همین فناوری‌ها باشد.

گفته ابتدایی این کارشناس توسعه فناوری مبنی بر همان ناگزیر بودن آموزش و پرورش برای استفاده از این فناوری‌هاست، اما سوال اینجاست که آیا آموزش و پرورش خودش قابلیت استفاده از چنین ظرفیتی را دارد؟ محمد مراد بیات می‌گوید: اتفاقا آموزش و پرورش بیش از دیگر از حوزه‌ها ظرفیت پذیرش چنین تغییری را دارد. به این دلیل در این حوزه با افرادی سر و کار داریم که رو به تغییر است. اگر ما حالا در گروه‌های بالای آموزش و پرورش خواهان تغییر این چنینی باشیم شاید شاهد عرصه‌های مقاومت فرهنگی باشیم اما در آموزش و پرورش حتما از چنین تغییری استقبال هم خواهد شد.

بر کسی پوشیده نیست که کودکان این سال‌ها با فناوری‌های نوین رشد کرده‌اند. از بازی با گوشی و تبلت‌ها بگیرید تا حضور چشمگیر در شبکه‌های مجازی. حالا که نظام آموزشی مجبور به استفاده از این فناوری است و از سوی دیگر آموزش و پرورش هم ظرفیت بالایی برای استفاده دارد سوالی پیش می‌آید که یافتن پاسخ آن را مهم می‌کند. چراکه بین قابلیت و اثربخشی تفاوت وجود دارد. به این مفهوم که برای به فعلیت در آمدن قابلیت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات، باید مجموعه‌ای از پیش نیازها تحقق یابد.

بیات پاسخ جالب توجهی به این نکته دارد. او به جام‌جم می‌گوید: اگر راهبرد محکم و دقیقی تبیین شود، قطعا شاهد اثربخشی چنین تصمیمی هم خواهیم بود. اما اگر این تصمیم صرفا نتیجه یك اجبار برای استفاده از فناوری باشد در آینده شاهد یك کاریکاتوری در نظام آموزشی خواهیم بود. به این مفهوم که شاهد موجودی خواهیم بود با گردن باریك و بازویی فربه که هر کسی را به خنده وا می‌دارد.

بدون شك راهبرد مورد نظر این کارشناس حوزه فضای مجازی شامل پیش نیازهایی مانند راهبردهای آموزش، زیرساخت‌های فیزیکی و نرم افزاری و منابع انسانی و مالی می‌شود، اما محمدمراد بیات به پیوست‌هایی هم اشاره دارد که با بیان برخی از آنها می‌توان متوجه شد لایه‌های زیرین این تصمیم وزارت آموزش و پرورش در اجرا چقدر می‌تواند سخت باشد. او می‌گوید: این راهبرد پیوست‌های اجتماعی، فرهنگی و تربیتی دارد. به عنوان مثال باید بدانیم دانش‌آموز قرار است در بستر تازه آموزشی درس بخواند ولی خانواده این دانش‌آموز سنتی است. اگر تا دیروز مادر او می‌توانست از آشپزخانه به او دیکته درس بدهد اما حالا مادر هیچ آشنایی‌ای با فضای تازه آموزشی ندارد که بخواهد به فرزندش کمك یا روی کار او نظارت داشته باشد.

او نگرانی‌اش را با این جمله به اتمام می‌رساند. بیات می‌گوید: مبادا فرآیندهایی را تعریف کنیم که این پیشران بودن به سمت فناوری اطلاعات به گسست نسل‌ها منجر شود. توسعه، یك عملیات پارتیزانی نیست، توسعه یك فرآیند فراگیر است. اگر این فراگیری را در لایه‌های مختلف اجتماعی نتوانید ایجاد کنید شاهد یك جنگ چریکی و پارتیزانی خواهید شد که جز زخمی شدن و تلفات چیزی برای ما نخواهد داشت.

چالش‌ها و فرصت‌ها

برخی از مطالعاتی که پیشتر انجام شده نشان می‌دهد ارتباط مستقیم و مثبتی بین کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات با پیشرفت دانش‌آموزان و در نتیجه اثربخشی مدارس وجود دارد، اما در این میان همچنان شاید نگرانی‌هایی وجود داشته باشد. بر کسی پوشیده نیست که فضای مجازی در ایران فضای شلخته‌ای است، اما سیاست‌های آموزش و پرورش در استفاده از این فضا حتی اگر مدیریت شده هم باشد بازهم مخاطراتی به همراه خواهد داشت. متخصصان آموزشی امروز باید بتوانند تجربه‌های یادگیری را که برای دنیای بسیار متغیر امروز و فردا لازم است طراحی کنند. برای درك قدرت فناوری، آشنایی صرف با سخت‌افزارها، نرم‌افزارها و شیوه استفاده از آنها کافی نیست. آنچه مشخص است این‌که مسؤولان آموزش و پرورش باید بیشترین بهره را از فرصت‌های این قابلیت بگیرند و کمترین آسیبی از چالش‌های الصاق شده به این قابلیت ببینند. به این مفهوم که این درست است این قابلیت فرآیند یاددهی و یادگیری را تسریع می‌کند اما از سوی دیگر می‌تواند، دانش‌آموزان را به فضای مجازی و دوری از اجتماع و انزوای اجتماعی هم بکشاند.

جامعه+

فضای مجازی در خدمت تعلیم و تربیت

عباس اسدی / کارشناس فضای مجازی

در زمانه امروز زندگی بدون فضای مجازی تقریبا غیرممکن است، زیرا خدمات این فضا، مراودات را آسان‌تر و جذاب‌تر کرده و از این پس دیگر از آن گریزی نیست، اما همان‌طور که همیشه گفته شده است استفاده از این فضا نیازمند بسترسازی‌های فرهنگی است تا به‌ویژه در خانواده‌ها، سواد رسانه‌ای ارتقا یابد و افراد از کوچك تا بزرگ بدانند که از فضای مجازی و محتوای آن درچه شرایطی و چگونه استفاده کنند. مشکل اما این است که اغلب ما بی‌هدف درفضای مجازی می‌گردیم و به معنی واقعی کلمه وقت تلف می‌کنیم بدون این که این فضا و محتواهای آن به ارتقای دانایی و آگاهی در ما کمك کند.

خانواده‌های زیادی هستند که به علت مشغله‌های کاری و مشکلات زندگی حال حرف زدن با بچه‌ها و برقراری ارتباط سالم با آنها را ندارند و بازی با آنها و قصه‌گویی که از رسومات قدیمی ماست را کنار گذاشته‌اند و در عوض به دست بچه‌ها گوشی‌های تلفن همراهی را داده‌اند که ممکن است در آن چشم‌شان هر چیزی را ببیند و گوششان هرچیزی را بشنود.

وضع که در خانواده‌ها اینچنین است، در فضاهای آموزشی از مدرسه تا دانشگاه نیز چنین است، درحالی که می‌تواند نباشد و از فضای مجازی و امکانات نرم‌افزارهای مفید در جهت افزایش دانش و آگاهی افراد استفاده شود. چند سالی است در برخی کشورهای پیشرفته دنیا از فضای مجازی و تلفن‌های همراه هوشمند برای رشد فرهنگ کتابخوانی میان دانش‌آموزان استفاده می‌شود به این نحو که کتاب‌های مفید را در این فضا بارگذاری و کودکان و نوجوانان را ترغیب به خواندن می‌کنند.

پس اگر ما نیز از فضای مجازی در جهت تعلیم و تربیت استفاده کنیم راه را به‌درستی رفته‌ایم وگرنه دچار نوعی سرگردانی می‌شویم که حاصلش تولید افرادی است که دچار شخصیت‌های ملون هستند. مشکل اصلی جامعه ما این است که در حوزه سواد رسانه‌ای کمتر کار می‌کنیم برای همین تصور این است که سواد رسانه‌ای منحصر است به سخت‌افزارها در حالی که این نوع از سواد به ما آموزش می‌دهد که چگونه هدفمند جست‌وجو کنیم، از کدام منبع و کانال پیام‌هایمان را دریافت کنیم و آیا همه آنها را بپذیریم یا این که روی هر پیام تفکر کنیم و با نگاه نقادانه به موضوعات نگاه کنیم. اینها همه مستلزم آموزش هم در خانه و هم در سیستم آموزشی است، چرخه‌ای که اگر مورد توجه قرار گیرد موجب دانایی و اگر نگیرد موجب ناآگاهی و سطحی شدن می‌شود.